

Marcin Bider

EWOLUCJA DIAKONATU KOBIET
W USTAWODAWSTWIE SYNODÓW GALIJSKICH
U SCHYŁKU CHRZEŚCIJAŃSKIEJ STAROŻYTNOŚCI

Streszczenie

Zrekonstruowanie kanonicznej struktury instytucji żeńskiego diakonatu w Galii od IV do VI w., ze względu na szczątkowo zachowane źródła prawne, napotka na poważne trudności. Do naszych czasów zachowało się ustawodawstwo sześciu synodów galijskich, które zajęły się szeroko rozumianą problematyką diakonis. Agenda synodalnych obrad obejmowała również problematykę związaną z ustaleniem statusu kanonicznego wdów i dziewic konsekrowanych, z których rekrutowały się kandydatki na galijskie diakonise. Proces krystalizowania się norm prawnych, regulujących żeński diakonat, dokonał się w kontekście toczonych sporów pryscylianów i rodzącego się ruchu monastycznego. Pomimo ponawianych przez kolejne synody sprzeciwów wobec zjawiska ordynowania diakonis, istniały one z całą pewnością jeszcze w Galii w VI w., o czym świadczą zachowane świadectwa literackie i epigraficzne. W wyniku ewolucji terminowi „diacona” w VI w. nadano jeszcze jedno znaczenie, a mianowicie żony diakona.

Słowa kluczowe: diakonisa; święcenia; wdowy; konsekracja dziewic; monastycyzm; św. Radegunda

THE EVOLUTION OF THE DIACONATE OF WOMEN
IN GALLIC SYNODS' LEGISLATION IN LATE CHRISTIAN ANTIQUITY

Summary

The reconstruction of the canonical structure of the female diaconate institution in Gaul from the 4th to the 6th century, due to scarce preserved legal sources, encounters serious difficulties. The laws of the six Gauls's synods have been preserved to our times, which studied the widely understood issues of deaconesses. The synodal agenda also included questions related to determining the canonical status of widows and consecrated virgins, from which candidates for the Gaul's deaconesses were recruited. The process of crystallization of the legal norms, regulating the female diaconate, came about in the context of the ongoing priscillian disputes and the emerging of the monastic movement. Despite the subsequent synods' reiteration of their opposition to the phenomenon of ordination of deaconesses, they were certainly still present in Gaul in the 6th century, as evidenced by the preserved literary and epigraphic testimonies. As a result of the evolution of the term „diaconal” in the 6th century, one more meaning was added, namely, the wife of a deacon.

Key words: deaconesses; ordination; widows; consecration of virgins; monasticism; st. Radegund